

?Regals, l'amic invisible i el Nadal del pobre

«El consistori vigatà pot organitzar un dinar de germanor amb Inés Arrimadas, Alberto Rivera i Cayetana Álvarez de Toledo»

«Plácido», la pel·lícula de Luis García Berlanga

Durant la postguerra i fins ben entrats els anys setanta, quan arribaven les festes de Nadal, la gent feia regals als guàrdies municipals que regulaven el trànsit i donava una gratificació al sereno i a l'escombriaire, en agraïment per la seva abnegada tasca al servei de la comunitat, a canvi d'una felicitació en forma d'estampa.

Els diccionaris defineixen els regals com la transferència de diners o objectes sense demanar quelcom a canvi, una mostra d'afecte, amor o consideració per fer contents i feliços els destinataris dels obsequis. Tanmateix, el gest de regalar no acostuma a néixer de la generositat espontània, si no que normalment va lligat a la dictadura del calendari. Darrerament, a banda d'aprofitar la tradició del tió, la diada de Reis i la collonada més recent de ?l'amic invisible?, se solen fer regals coincidint amb els naixements, els aniversaris, el santoral, el dia del pare, el dia de la mare, els casaments, quan s'aprova un examen escolar a fi de curs o quan es jubila un amic.

Fer un regal sense esperar res a canvi és un detall que honora a qui el fa. Però els regals massa vegades tenen un clar component de xantatge emocional i, en determinades ocasions són un suborn. Tot comença demanant a un infant que ens faci un petó a canvi de donar-li un caramel. Per demostrar l'amor que algú sent per una altra persona és estratosfèric, de vegades se li regala una joia de gran valor. Però també s'acaben fent regals a una autoritat o a un funcionari públic a canvi de favors relacionats amb concessions i adjudicacions empresarials fraudulentoses.

Des de l'any 1982, la Comunitat de Sant Egidí celebra el Nadal al costat dels més necessitats en un dinar en què són convidats d'honor. Des d'aleshores, el Dinar de Nadal s'ha convertit en una tradició fixa que se celebra a la Basílica dels Sants Màrtirs Just i Pastor i en set locals més on acudeixen cada any més de mil comensals, entre ells ancians sense família, gent que ha perdut la seva casa o s'ha quedat sense treball, nens dels carrer, presoners o persones que sofreixen la discriminació a causa de la malaltia o la pobresa.

Tanmateix, la proposta de la Comunitat de Sant Egidí no té gaire res a veure amb la moda estesa en plena dictadura en ambients nacional-catòlics resclosits de convidar a dinar un pobre a casa dels rics el dia de Nadal. Mica en mica, aquest costum (segurament arrelat en la mala consciència dels generosos convidadors) va penetrar en ambients més modestos de classe mitjana. D'aquesta manera, moltes famílies púdiques van començar a competir per veure quina d'elles portava el pobre més pobre a dinar a casa, el dia de Nadal.

L'any 1961 l'excel·lent director de cinema Luis García Berlanga va portar aquest costum a la gran pantalla en la pel·lícula *Plácido*. Rodada a Manresa, la història transcorre a la Nit de Nadal, durant la qual un grup de beates respon a una campanya per promoure la caritat cristiana, sota el lema 'sienta un pobre en su mesa?'. Aquestes dames caritatives recorren a la marca d'olles de pressió Cocinex per promoure un acte benèfic, amb la participació d'alguns artistes que participen en una marató radiofònica solidària que pretén que els famílies riques convidin a sopar un pobre a casa. El film esdevé un esperpent considerable, amb bones dosis d'ironia i sarcasme.

«*Plácido*», la pel·lícula de Luis García Berlanga

En una utilització tramposa del tradicional joc dels disbarats, proposo al lector fer una llista aleatòria de personatges contradictoris que el dia de Nadal puguin ser convidats a seure a la taula d'altres personatges. La sorpresa està garantida. Per exemple, el director d'una entitat bancària pot

menjar els torrons en companyia d'una família morosa, hipotecada i a punt de ser desnonada.

Però no necessàriament han de ser els rics els que conviden un pobre. També es poden fer associacions paradoxals amb rerefons de diferències ideològiques, religioses, polítiques, geogràfiques i de tota mena. Així, un manresà orgullós de pertànyer a la capital de les Comarques de la Catalunya interior pot compartir els canelons amb una família vigatana partidària de la vegueria de l'Alt Ter. El bisbe de Vic pot convidar una família musulmana de Manlleu a un dinar halal al Palau Episcopal i brindar amb aigua a la salut de la humanitat.

El consistori municipal de Vic, format majoritàriament per persones adscrites a l'independentisme, pot organitzar un dinar de germanor a la Sala de la Columna, amb Inés Arrimadas, Alberto Rivera i Cayetana Álvarez de Toledo de convidats d'honor. Un matrimoni de l'Opus, molt tocat i posat, pot compartir un capó amb el claretià Joan Soler i entonar plegats el Fum, fum, fum. O la junta de l'Associació H per les Arts Contemporànies pot seure a taula amb un grup d'aquarel·listes adscrits a l'estètica de l'escola d'Olot.

En un àmbit menys proper, Pedro Sánchez pot organitzar una vetllada gastronòmica a la Moncloa amb la presència dels presidents Torra i Puigdemont i cantar plegats alguns villancicos andalusos. Mentrestant, Donald Trump pot devorar unes llesques de pa amb oli a la Casa Blanca en companyia de famílies mexicanes immigrades i amb presos de Guantánamo.

Per la seva banda, Jesús, Josep i Maria poden menjar una escudella nadalenca al portal de Betlem en companyia de Ponç Pilat i amb el cap dels serveis secrets del Mossad. I el pare Noèl pot devorar neules i torrons a la casa del caganer...